

Uitvinding van Entenaar Morsink verschafte werk aan dertig mensen

Frits Morsink (Bakker-Frits) was zaakvoerder van de Coöperatieve Aan- en Verkoopvereniging Enter, kortweg de Coöperatie genaamd. Uit hoofde van zijn functie was Frits ook bestuurslid van de Oostelijke Pluimvee-coöperatie. Nederland had in 1938 ongeveer vijftien miljoen kippen en de eieren waren een belangrijk exportartikel naar Duitsland, Engeland en dergelijke. De kwaliteit was dus zeer belangrijk en daar zat ook het probleem. De legnesten van de kippen die in Nederland en elders in gebruik waren werkten het vervuilen, bebroeden en beschadigen van de eieren in de hand. Om dit binnen de perken te houden moesten de eieren wel drie keer per dag uit het nest gehaald worden. Dit was op de gemengde bedrijven zoals hier in Enter met een redelijk gering aantal kippen nog wel te doen, omdat de vrouw of de kinderen dit karweitje verrichtten (wat heb ik dat vaak gedaan!). Op de gespecialiseerde kippenbedrijven met duizenden kippen, waar personeel dit moest doen, vormde dit een grote kostenpost.

Frits Morsink nam zich voor aan dit probleem wat te doen en begon te werken aan een ontwerp voor een nieuw legnest. Tegenover het eerste prototype stond de Oostelijke Pluimveecoöperatie sceptisch, maar na wat verbeteringen werd besloten tot een grondige proefneming. Deze verliep zeer succesvol en het nieuwe legnest werd erkend als probaat middel tegen de vervuilde en beschadigde eieren. Als de kip na het leggen van het ei het nest verliet, kon dat alleen maar door op een ijzeren staafje te stappen. Hierdoor trad een mechaniek in werking die het ei zachtjes weg liet zinken in een reservebak onder het nest naast de andere gelegde eieren. Wel zichtbaar voor de jonge kippen om aan het leggen te wennen maar de kippen konden de eieren niet meer bereiken. Hierdoor bleven ze schoon en onbeschadigd.

Frits Morsink vroeg patent aan en kreeg dit ook.

De Pluimvee-coöperatie stelde in haar meer dan tachtig afdelingen in Overijssel, Friesland, Drenthe en Gelderland het nieuwe legnest in gebruik. Zoals bij alle uitvindingen moesten er investeringen gedaan worden in de productie. De Firma Roelofs, Haase en Markvoort uit Rijssen nam de productie op zich. De nieuwe legnesten werden Rohama-nesten genoemd. Uit het hele land en de omliggende landen en zelfs uit Denemarken was de belangstelling groot. Kippen-deskundigen, consultants, keurmeesters en ga zo maar door togen naar Rijssen om zich op de hoogte te stellen van de nieuwe vinding. Honderden bestellingen volgden en 'Rohama' zette een verkooporganisatie op voor het hele land. Dertig personeelsleden waren dagelijks met de productie bezig.

Zoals het gezegde luidt 'Een proefet in eigen land wordt niet geëerd' was dat in Enter ook van toepassing. Voor zover ik kan nagaan (mijn vader was zelf naast meelhandelaar ook eierverzamelaar) is in Enter niet één nieuw nest in gebruik genomen. De Tweede Wereldoorlog die in 1940 begon betekende het einde van de export en heeft een veelbelovende kleine industrie in de kiem gesmoord.

Johan Altena

Het RoHaMa-legnest voor kippen, waarop Frits Morsink (bakker-Frits) uit Enter patent verkreeg.